Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην εσωτερική αγορά – 15/03

Η εσωτερική αγορά αποτελεί βασικό στόχο της ΕΕ -> άρθρο 6 ΣΕΕ και άρθρο 26 ΣΛΕΕ για ορισμό

Αποτελεί βασική παράμετρο της οικονομικής ενοποίησης της Ένωσης. Αυτό που λέμε Οικονομικό Σύνταγμα είναι ουσιαστικά ποιες είναι οι βασικές αρχές που διέπουν τη δράση της Ένωσης στον οικονομικό τομέα, δηλαδή η οικονομία της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

Είναι χώρος που κυκλοφορούν ελεύθερα όλοι οι συντελεστές της παραγωγής. Βασική αρχή που διέπει τον τομέα αυτό είναι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας μεταξύ κρατών μελών, δηλ. η αρχή ίσης μεταχείρισης. Οι συντελεστές θα κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών-μελών χωρίς διακρίσεις ιθαγένειας.

Ο στόχος υλοποιείται μέσα από κανόνες δύο τύπων:

1. Κανόνες αρνητικής ενοποίησης/εναρμόνισης
2. Κανόνες θετικής ενοποίησης/εναρμόνισης

1. Απευθύνονται στα κ-μ και επιβάλλουν απαγορεύσεις. Είναι οι διατάξεις των συνθηκών που απαγορεύουν την επιβολή δασμών στα εμπορεύματα από άλλα κ-μ, τη διάκριση κατά υπηκόων άλλων κ-μ που έρχονται για εργασία στο έδαφός τους. Είναι υποχρεώσεις αποχής.

2. Απευθύνονται στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και προβλέπουν ότι τα όργανα αυτά θα υιοθετήσουν μέτρα με τα οποία θα προωθήσουν την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών. Στόχος είναι να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία. Είναι υποχρεώσεις για θετική πράξη.

Όμως δεν αρκεί μόνο η απαγόρευση, χρειαζόμαστε και κανόνα θετικής εναρμόνισης για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας. Οι δύο κανόνες αλληλοσυμπληρώνονται. Η σχέση τους καθορίζεται κυρίως από το ότι η εσωτερική αγορά είναι μια συντρέχουσα αρμοδιότητα της ένωσης.

Συντρέχουσα αρμοδιότητα: Τομέας που μπορεί να ρυθμίσουν τόσο η Ένωση όσο και τα κ-μ. Ο καθένας έχει την αρμοδιότητά του. Θεωρητικά μπορεί να δράσει ή ο ένας ή ο άλλος. Η Ένωση δρα κατά την αρχή της επικουρικότητας μόνο εφόσον αποδείξει ότι αν αφήσει τα κράτη να δράσουν μεμονωμένα αυτά δε θα είναι αποτελεσματικά και ταυτόχρονα αν η δική της δράση έχει προστιθέμενη αξία, δηλ. θα έχει καλύτερο αποτέλεσμα από το να δρα κάθε κ-μ μόνο του.

Αν η Ένωση όντως λάβει μέτρο, πχ εκδώσει οδηγία και το συγκεκριμένο ζήτημα ρυθμιστεί μέσω της οδηγίας ή του κανονισμού, μιας νομοθετικής πράξης της Ένωσης, το κομμάτι παύει να είναι στη σφαίρα των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων, γίνεται αποκλειστική και τα κ-μ δεν μπορούν να δράσουν. Όπου υπάρχει θετική εναρμόνιση δεν υπάρχει χώρος για αρνητική εναρμόνιση. Δεν τίθεται θέμα αν τα κ-μ θα παραλείψουν τη διακριτική μεταχείριση. Αν δράσουν αντίθετα, πλέον η παραβίαση αφορά τον συγκεκριμένο αυτό ειδικό κανόνα. Εξετάζουμε αν υπάρχουν πράξεις θετικής εναρμόνισης. Το όλο ζήτημα το εξετάζουμε μέσω της συγκεκριμένης οδηγίας, του συγκεκριμένου κανονισμού. Μόνο αν δεν υπάρχει τέτοια εναρμόνιση ανατρέχουμε στις

γενικότερες διατάξεις, οι οποίες είναι οι διατάξεις της αρνητικής εναρμόνισης. Άρα αν δεν υπάρχει οδηγία την οποία το κ-μ έχει παραβιάσει πηγαίνουμε στις γενικές διατάξεις της Συνθήκης, οι οποίες λένε πχ ότι το κράτος δεν πρέπει να επιβάλλει δασμούς ή να κάνει διακρίσεις.

Αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ κ-μ

Στην εσωτερική αγορά ενεργοποιείται μια ιδιαίτερη εκδήλωση αυτής της αρχής που είναι η υποχρέωση αμοιβαίας αναγνώρισης των διαφορετικών εθνικών κανόνων.

1η απόφαση: REWE-ZENTRAL KATA BUNDESMONOPOLVERWALTUNG FÜR BRANNTWEIN aka cassis de Dijon (γαλλικό λικέρ)

Αφορά γερμανική εταιρία που ήθελε να εισαγάγει ένα προϊόν από τη Γαλλία στη Γερμανία.

Το λικέρ αυτό το είχαν απαγορεύσει οι γερμανικές αρχές.

Νομικό πλαίσιο: Η Γερμανία είπε ότι απαγορεύει την εισαγωγή του λικέρ από τη Γαλλία, η οποία θεωρητικά θα μπορούσε να το εισάγει σε κάθε κ-μ. Σήμερα το άρθρο που μας καλύπτει είναι το 34 ΣΛΕΕ (μετά την αναθεώρηση της Συνθήκης της Λισσαβόνας). Είναι διάταξη αρνητικής εναρμόνισης, απαγορεύει στα κ-μ να επιβάλλουν περιορισμούς ποσοτικούς και μέτρα που αν και όχι ποσοτικά έχουν ισοδύναμα αποτελέσματα με ποσοτικούς περιορισμούς. Το δικαστήριο έκρινε ότι η διάταξη έχει άμεσο αποτέλεσμα=η ικανότητα του κανόνα να μπορεί να τον επικαλείται απευθείας ο ιδιώτης ενώπιον του εθνικού δικαστή, ο οποίος υποχρεούται να τον εφαρμόσει χωρίς να μας ενδιαφέρει αν το κ-μ έχει λάβει μέτρα εφαρμογής του. Όλες οι διατάξεις που επιβάλλουν αποχή έχουν άμεσο αποτέλεσμα, γιατί είναι σαφείς και ακριβείς.

Η Γερμανία βασίστηκε σε γερμανικό νόμο που όριζε ότι τα λικέρ από φρούτα πρέπει να έχουν περιεκτικότητα σε αλκοόλ από 25% και άνω. Το συγκεκριμένο έχει κατώτερη. Δεν πληροί τους κανόνες. Είχε ως επιχείρημα ότι δεν κάνει διακρίσεις επειδή ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται και στα γερμανικά και στα αλλοδαπά προϊόντα. Ο Γερμανός έμπορος προσέβαλε την απαγόρευση βάσει του άρθρου 34. Το δικαστήριο αμφέβαλε για τη λύση και το έστειλε στο δικ. των ευρωπαϊκών κοινοτήτων. Υποστήριζε ότι έχει δικαίωμα να απαγορεύει την εισαγωγή του ποτού, γιατί 1. δεν υπάρχουν ενωσιακές διατάξεις που να ρυθμίζουν το ζήτημα της περιεκτικότητας σε αλκοόλ των συγκεκριμένων ποτών, άρα τα κ-μ μπορούν να ρυθμίζουν το ζήτημα όπως θέλουν στο έδαφός τους, 2. ρυθμίζει το ζήτημα με διάταξη κανονιστικού τύπου, γενικής και αφηρημένης εφαρμογής που εφαρμόζεται και στα δικά της προϊόντα.

*παραπομπή στο 8 της απόφασης που έχει ανέβει στο eclass

Αναγνωρίζεται το πρώτο επιχείρημα της Γερμανίας, πως αφού το θέμα δεν έχει ρυθμιστεί μέσα από ενωσιακές διατάξεις κάθε κ-μ έχει το δικαίωμα να το ρυθμίσει. Αλλά προσθέτει το εξής: παρ. 2 στο 8. Τι λέει το δικαστήριο εδώ; Αναγνωρίζει την αρμοδιότητα των κρατών, άρα και ως συνέπεια τις διαφορετικές νομοθεσίες και ότι αυτές οι νομοθεσίες θέτουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία. Στη Γαλλία ο νόμος ορίζει ότι το λικέρ μπορεί να έχει περιεκτικότητα 20% αλλά δεν ισχύει στη Γερμανία, άρα κατά την εισαγωγή του εκεί υπάρχει εμπόδιο.

Το εμπόδιο μπορεί να γίνει δεκτό; Εκεί είναι όλη η σύλληψη της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το δικ. λέει ότι αυτά τα εμπόδια δεν μπορούν να γίνονται πάντα δεκτά, μόνο αν δικαιολογούνται από επιτακτικές ανάγκες γενικού συμφέροντος και σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. «Είναι απαραίτητες» σημαίνει ότι δεν αρκεί μόνο ένα γενικό συμφέρον που θέλω να επιδιώξω και να προστατεύσω, πρέπει η ρύθμιση που είναι εμπόδιο για το ξένο κ-μ να είναι και αναγκαία. Το κ-μ πρέπει να αποδείξει ότι το μέτρο επιδιώκει επιτακτική ανάγκη και δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Η ανοχή αυτού του εμποδίου είναι η εξαίρεση αυτού του κανόνα. Ο κανόνας είναι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης=τα κ-μ έχουν την υποχρέωση αμοιβαίας αναγνώρισης των κανόνων που ισχύουν στα άλλα κ-μ. Κάθε κ-μ οφείλει να δέχεται προϊόντα στο έδαφός του που έχουν παραχθεί και διατίθενται νόμιμα σε άλλο κ-μ με βάση τους εκεί ισχύοντες κανόνες και ας είναι διαφορετικοί από τους δικούς του.

Η Γερμανία όφειλε να δεχθεί το λικέρ και ας μην πληρούσε τις προϋποθέσεις για την περιεκτικότητα σε αλκοόλ που ισχύουν στη Γερμανία, εφόσον παράχθηκε σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στη Γαλλία. Η Γερμανία πρέπει να αποδεχτεί ότι είναι έγκυρες οι γαλλικές διατάξεις και ας είναι διαφορετικές, ότι είναι εξίσου σοβαρές και προστατευτικές της υγείας των καταναλωτών. Κάθε κ-μ πρέπει να εμπιστεύεται τις διατάξεις άλλου κ-μ ότι είναι έγκυρες.

Το δικ. έδωσε και την εξαίρεση στον κανόνα, δηλ. επιτακτική ανάγκη και αρχή αναλογικότητας. Μόνο τότε το κράτος θα εφαρμόσει τους δικούς του κανόνες. Το δικ. κάθε φορά πρέπει να ελέγξει αν ο λόγος που επικαλείται το κράτος είναι άξιος προστασίας και αν εν προκειμένω είναι λόγος θεμιτός να δικαιολογήσει τα εμπόδια στην κυκλοφορία.

Η Γερμανία επικαλέστηκε ότι μπορεί να παρεκκλίνει από τον κανόνα, γιατί οι διατάξεις για την περιεκτικότητα αφορούν τη δημόσια υγεία και την προστασία των καταναλωτών. Δημόσια υγεία: Τα λικέρ με χαμηλή περιεκτικότητα καταναλώνονται πιο εύκολα, μπορούν να δημιουργήσουν εθισμό. Το δικ. ελέγχει αν εξυπηρετείται η υγεία και η προστασία καταναλωτών και ανταπαντά ότι ήδη στη γερμανική αγορά κυκλοφορούν ποτά με περιεκτικότητα σε αλκοόλ ίδια με το cassis de Dijon. Άρα δεν ευσταθεί ο λόγος (αριθμός 10 και 11). Προστασία καταναλωτών: Σε έναν τομέα μη ρυθμισμένο ενωσιακά είναι εύκολο να υπάρξουν αθέμιτες πρακτικές από παραγωγούς/διανομείς ποτών. Απορρίφθηκε και αυτός ο λόγος. Η ελάχιστη περιεκτικότητα σε αλκοόλ δεν εγγυάται την εντιμότητα των συναλλαγών. Μπορούν οι καταναλωτές να προστατευθούν αν οι παραγωγοί υποχρεωθούν να βάζουν ετικέτα με την περιεκτικότητα (αριθμοί 12, 13).

14: Συμπέρασμα δικαστηρίου

Αυτή είναι μια υπόθεση σταθμός για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Περιέγραψε τα βασικά συστατικά, το περιεχόμενο της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης χωρίς να την αναφέρει ρητά. Συνάγεται όμως καθαρά. Ακόμα την επικαλείται το δικαστήριο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε στα κ-μ ερμηνεύοντας την απόφαση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

*Ανακοίνωση=soft law, είναι εργαλείο της επιτροπής για να ερμηνεύσει διατάξεις της Συνθήκης, δεν είναι νομικά δεσμευτική για το δικαστήριο, είναι για την ίδια την επιτροπή.

Ερμηνεύει και αποφάσεις του δικαστηρίου, δηλ. παρουσιάζει ποια η εμβέλεια των αποφάσεων.

Σημείωση: Αν τα κ-μ ζητήσουν το προϊόν να συμβαδίζει με τους δικούς τους κανόνες τότε σημαίνει πως δεν ακολουθούν την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Η αρχή αυτή επεκτάθηκε και στα πρόσωπα και στις υπηρεσίες (πχ των διπλωμάτων).